

DIRVA

Nr. 12

Sausis-January 29, 1962

Cleveland, Ohio

LIETUVOJE PASIRODĖ GRIPO EPIDEMIJA

Sausio mėnesio viduryje Lietuvoje leidžiamuose laikraščiuose pasirodė straipsnių ir atsišaukimų, aiškinančių gripo (influcencos, flu) ligos pavojingumą ir nurodančių, kaip reikia slaugyti susirgusius bei kaip saugotis nuo užsikrėtimo.

Nors neminima, kad yra susirgusių, bet tokių straipsnių ir įspėjimų pasirodymas yra ženklas, kad klausimas pasidarė aktualus. Patarimuose nurodoma net kaip elgtis gamyklose, mokyklose, restoranuose, valgyklose, kino teatruose ir kitose didesnio žmonių susikaupimo vietose, "kai daugiau žmonių susergera".

Toki įspėjimai paprastai pasirodo ligai pasiekiant epideminio išplitimo laipsnio.

ISLEIDO LIETUVIŲ LITERATOROS ISTO- RIJOS III TOMO DALĮ

Sausio pradžioje Lietuvoje pasirodė naujas Lietuvii

literatūros istorijos tomas — III tomo pirmoji dalis. Šis tomas apima nepriklausomos Lietuvos laikotarpio literatūrą (1911-1940), ir tik "buržuazinę" literatūrą.

Mo no grafinio pobūdžio skyriai pašvęsti V. Krėvės-Mickevičiaus, J. Tumo-Vaižganto, B. Sruogos, K. Binkio, A. Vienuolio, L. Giros, V. Putino-Mykolaičio kūrybai. "Revoliucinei-proletarinei" ir kitai "pažangiai" to laikotarpio literatūrai bus skirta antroji to tomo dalis. Suprantama, minėtieji autoriai nagrinėjami ir vertinami "marksistiniu-leniniu metodu".

IKLIUVO PARTIJOS ATSIŪSTAS "UREDAS"

Sausio 9 d. kažkuriame

teisme tapo nuteistas septynerius metus kalėti vieno Eišiškių kolchozo "urėdas" — pirmininkas — Ivanas Andriuščenko, kuris, pašeimininkavęs kolchoze keletą metų, ne kartą išgirtas kaip pavyzdingas vadovas, kolchozą visai nugyvendino, o savo kišenę gerokai pastorino. Pagyrimus jis, pasirodo, pelnydavo panašiai, kaip ir daugelis kitų dabartinių dvarų urėdų — gamindamas "popierinį" pieną, tai yra, apyskaitose įrašydamas "iš lubų" paimtus centnerius ir tonas, paskui dar daugiau įvairiomis dingstėmis nurašydamas ir iš to susidariusius skirtumus pa-

(Nukelta į 2 psl.)

ERDVIŲ UŽKARIAVIMO PASTANGOS

Sausio 26 d., atlikus eilę bandymų, buvo paleista raketa į mėnulį Ranger 3. Paleista 3:30 val. po pietų, 727 svarų. Savo tikslą turėjo pasiekti per 66 valandas. Raketa aprūpinta įvairiais fotograavimo aparatais.

Raketa veikė gerai, bet jos skridimo trajektorija nukrips tarp 20-30,000 mylių ir įeis į saulės orbitą. Pro mėnulį praskris už 50

— 55 valandų ir nuotraukas galės padaryti iš nemažo atstumo. Greičiausia galės nufotografuoti tamsiąją mėnulio pusę.

Šeštadienį buvo suplanuota paleisti raketą apie žemę su astronautu pulk. J. Glenn. Skridimui buvo pasiruošta, bet paskutiniu metu buvo atšaukta. Raketos veikimas buvo puikus, astronauto sveikata gera, bet klimatinės sąlygos nepalankios.

• Kubos byla Amerikos Valstybių Organizacijų konferencijoje, vykstančioje Urugvajuje, susilaukė kai kurių valstybių advokatavimo ir negalės atsiekti visų trijų JAV valstybės sekretoriaus D. Rusko reikalavimų — išmetimo iš organizacijos, diplomatinio ir ekonominio sankcijų. Greičiausia bus pasiektas tik išmetimo iš organizacijos ir nutarimo Kubai neduoti ginklavimo priemonių.

• Vak. Vokietijos kancleris K. Adenaueris susirgęs gripu ir savaitę turės praleisti namuose. Kaip žinia K. Adenaueris yra 86 metų amžiaus.

• Paryžiuje įvyksta JAV informacijų agentūrų vadovų pasitarimai. Dalyvauja atstovai iš Anglijos, Vokietijos, Prancūzijos ir Afrikos įstaigų.

Dailininkė Vlada Stančikaitė-Abraitienė, kurios kūrinių paroda neseniai buvo Clevelande, padovanojo Dirvai didelį 35x48" aliejinės tapybos paveikslą "Dvi sesutės". Tas paveikslas gražiai papuoš redakcijos patalpas. Šiame numeryje 3 psl. dail. Antanas J. Vaikšnoras rašo apie V. Stančikaitės-Abraitienės kūrybą.

SOVIETINĖS PARODOS UŽSIENIUOSE IR KĄ JIE RODO APIE LIETUVĄ (Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Sovietai, nenorėdami apsilieisti ir manydami nuste- binti prancūzus, pernai suruošė Paryžiuje savo parodą, Parte de Versailles, kur paprastai vyksta įvairios technikos, namų ruošos ir kitos parodos. Prancūzai, kaip atsimename, Maskvoje, Sokolnikų parke buvo pasistatę specialius paviljonus. Buvo nusivėžę savo dailininkus, specialistus, daugiausia priklausančius komunistų partijai. Ir iš jų dauguma grįžo nusivylę matytu rojom.

Paryžiuje, prie Sovietų Sąjungos parodos įėjimo, buvo pakabintos Sovietų Sąjungos ir Prancūzijos vėliavos. O iš šonų penkio-

likos respublikų vėliavos ant aukštų stulpų.

Paroda vyriavo po Lenino ženklu. Prie pat durų, viduje, ekrane buvo rodoma sena kronika apie Leniną. Toliau didelė Chruščiovo fotografija su įrašu, kad jis nori taikos ir visuotinio nusiginklavimo.

Paroda vaizdavo Sovietų Sąjungą grafikomis: kokia ji yra dabar ir kas numatyta padaryti iki 1965 ir net 1980 metų. Parodos lankytojai patekdavo tartum į milžinišką klasę, kur jie jautėsi lyg mokiniai pertraukos metu, ir kur rusų vertėjai vaidino profesorius, duodami įvairius paaiškinimus.

Jokių stendų atskiromis respublikomis nebuvo. Viskas maišėsi bendrame katile. Parodos kataloge Lietuva žemėlapyje buvo pažymėta 8 numeriu.

Per visą didžiąją centralinę salę, į dangų skrido Gagarinas su raudonu žibintu. Kabėjo iš sputniko nufotografuotas mėnulis ir sputnikų modeliai. Iš dešinės pusės buvo diogramos, vaizduojančios rusų liaudies tamsumą carų laikais ir dabartinę pažangą. Ilustracijai buvo išstatytos įvairių tautų abėcėlės. Jų tarpe ir lietuviška A. Čiplio ir S. Pupeikio, Saulutės elementorins.

Toliau, tarp daugybės aukštesniųjų ir žemesniųjų įvairių mokyklų mokinių darbų, buvo išstatyta ir technikos mokyklos mokinių, ant medžio lentelių išdeginta knyga: "Lietuvių liaudies menas". Toliau ap-

vali medžio dėžutė — išdegtas piešinys: du šuniukai ir rusiškai užrašyta: "Oni vernulis iz kosmosa". Autorius Gerulskis Česlovas, 14 metų, iš Kauno. Tautinė juosta kokio tai Soldatenko iš Lietuvos ir keramikos vaza V. Sluškaitės.

Kairėje pusėje nuo įėjimo buvo pastatyta 15 mažų ekranų ir virš kiekvieno užrašytas respublikos pavadinimas. Ant jų, be pertraukos, buvo rodomos filmos apie tuos kraštus. Scansai tęsėsi po 15-20 min. Viena- me iš jų buvo rodoma ir apie Lietuvą.

Kiekvienas vaizdas buvo palaikomas po keletą sekundžių. Vaizdai šokinėjo greit nuo vieno siužeto prie kito. Parodyti audimo fabrikai, kilimų ir medžiagų audimas, Staiga traktoriai ari laukus, kiaulių ūkis, melžėjos elektrinė priemonė melžia karves, pieno produktų fabrikas, vaikų darželiai, pradžios mokykla. Studentai su studentiškom baltom kepurėm Vilniuje, Universiteto biblioteka, studentai su profesorium prie ežero, kažkas groja vargonais, per visą ekraną pasirodė Kipras Petrauskas ir kažką kalbėjo (filma ne garsinė). Toliau meno mokykla, studentai piešia, Palanga, žvejai, gintaro žvejonė, Nida, vilos. Dar toliau žvejai traukia tinklus, Klaipėda, praeina traukinys, Lenino paminklas, Vilniaus katedra, Sv. Onos bažnyčia, dainų šventė, lietuviškas tautiniuose rūbose dainuoja, skambina kanklėmis, tautiniai šokiai, stadi-

(Nukelta į 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

PKYSTA IR BIJO...

Ar Chruščiovas susitiks su Mao "viršūnių" konferencijoje, kad išlyginus tarp dviejų komunistinių galybių atsiradusius plyšius?

Vakarų stebėtojai Pekine galvoja, kad tokiai konferencijai galimybė esanti, bet kol kas ji esanti tik paruošimo stadijoje.

Komunistinė Kinija, atrodo, nelinkusi šiuo metu nutraukti draugiškus ryšius su Kremliumi ir stengiasi labiau, negu bet kada, išlaikyti vienybę komunistiniame bloke.

Pekinas tikrumoje šiandien yra vienintelė komunistinės valstybės sostinė, kur per oficialius banketus, prie bendro stalo draugiškai sėdi sovietų, kinų ir albanų diplomatai, kilnodami tostus už vienybę.

Atrodę, Pekinas ir Kremlius nenori, kad diskusijos ideologiniais klausimais atsklaidytų pereinamąjį konfliktą komunistiniame bloke tarp baltosios ir spalvotosios rėsės.

Toks konfliktas, sakoma Pekine, būtų kvailas. Bet kinų teoretikai su dideliu įtarimu žiūri kaip Kremliaus vadovai, ypač Chruščiovas, nagrinėja kai kurias pasaulines problemas. Jo idėja dėl dviejų blokų koegzistencijos, Pekine laikoma nepateisinama ir emociškai, žodžiu, turinti revizionistinį charakterį.

Kinai kaltina sovietų vadus ir tuos, kurie jiems pritaria, norint bet kokia kaina išvengti karo ir tokiu būdu stiprinant Amerikos poziciją.

Kinai priekaištauja Chruščiovui, kad jis į antrą vietą nustūmė "tautinio išlaisvinimo" sąjūdžių palaikymą, kas būtų padrąsinę Ameriką mestis į ginkluotą avantiūrą.

Manoma, kad ateinančių savaitžių bėgyje Chruščiovo sprendimas Berlyno ar Pietų Vietnamo klausimuose, turės įtakos į santykių tarp Sovietijos ir Kinijos tolimesį vystymąsi.

-- Jis gali nudegti pirštus...

JEI HITLERIS BŪTŲ LAIMĖJĘS KARĄ...

21

SOVIETINĖS PARODOS UŽSIENIUOSE...

(Atkelta iš 1 psl.)

Pramonė dirba karui

1934 metų vasaros pabaigoje didžioji dalis vokiečių pritarė, kad jų darbas būtų diriguojamas iki tokio laipsnio, kokio nebuvo pasiekusi jokia generacija pasaulio istorijoje.

Viršų jų galvų buvo Gestapo grasinantis šešėlis ir baimė koncentracijos stovyklų, tiems kurie pasitrauks iš bendro kelio, arba kurie buvo komunistai, socialistai, ar perdideli liberalai, ar pacifistai, arba kurie buvo žydai. Bet pirmaisiais metais vokiečiai rėmė nacių režimą su entuziazmu.

Hitleris likvidavo praeitį ir viską kas stūmė į nusiminimą, duodamas savo kraštui karinę jėgą, kurios kaip tik didžioji dalis vokiečių troško ir buvo pasiruošę bet kokiai aukai — geriau daugiau patrankų, negu sviesto.

Pirmaisiais metais, nacių ekonominės politikos, diriguojamos Dr. Schachto (Hitleris nesidomavo ekonomine politika ir beveik nieko joje nenusimanė), svarbiausias uždavinys buvo duoti visiems darbu, vykdam miltininius viešuosius projektus. Bet tikrasis atsistatymo pagrindas buvo apsiginklavimas, į kurį nacių režimas nukreipė visą energiją.

Schachtas patiekė Hitleriui memorandumą, kuriame buvo pasakyta, kad ginklavimosi programos greitas ir pajėgus realizavimas yra vokiečių politikos problema ir tam tikslui atsiekti visi turi būti įlinkinti.

Slaptame gynybos įsakyme 1935 m. gegužės 21 d. Hitleris paskyrė Dr. Schachtą įgaliojimu generolu karo ekonomijai ir davė valdžią "diriguoti ekonomijos paruošimą karui".

1936 m. rugsėjo mėn. Vokietijos ekonomija jau pilnai dirbo tik karui.

Pramoninkai, kurie pradžioje rėmė nacių režimą su entuziazmu, galvodami, kad jis sutraiskys unijas, dabar prarado iliuzi-

jas. Tarp jų buvo Fritz Thyssen, vienas pirmųjų davęs dideles sumas pinigų nacių režimui įsigalėti. Jis prisipažino, kad buvo didelis kvailys duodamas pinigų Hitleriui, nes nacių režimas sugriovė Vokietijos pramonę.

Prie žydų krautuvų naciai iškabino plakatus, patariančius vokiečiams nepirkti nieko pas žydus.

Mažieji pramonininkai, kurie rėmė nacių, tikėdamiesi kad Hitleris jiems padės iškilti, dabar pamatė, kad jie prilyginti tarnautojams. 1937 metais paskelbtas įstatymas panaikino visas bendroves, kurių kapitalas buvo mažesnis 20,000 dolerių ir uždraudė steigti naujas bendroves, kurių kapitalas viršytų 200,000 dolerių. Tai leido naciams likviduoti penktadalį mažų įmonių.

Vokietis darbininkas pasidarė pramonininko baudžiauninku, surištas su darbdaviu, kaip viduramžyje valstietis priklausė dvarininkui. Algos buvo nustatytos darbo tarybos, kuri nustatydavo pagal darbdavio norus, beveik nesitardama su darbininkais. Po 1936 metų, kada darbininkų paklausa ginklavimosi įmonėse pasidarė didelė ir truko darbi-

ninkų, kai kurie darbdaviai norėjo pakelti atlyginimą, kad priviliojus darbininkus, bet vyriausybė nustatė žemiausią atlyginimą, kurio privalėjo laikytis.

1935 m. įsteigta "darbo knygtė" valstybei duodavo visas informacijas apie darbininką ir dar-

jonas, gražus beržynas. Štai ir koncentracijos stovykla (turbūt vokiška, negi savo rodys), kryžiai, moters paminklas, kaip vyksta statyba, nauji fabrikai, laivai, mašinos, audyklos, siuvyklos, prekių eksportas. Ant keliamų į laivus dėžių matomi užrašai, kad jos adresuotos į Turkiją ir Tunisą. Ir po to filma pradėdama vėl iš pradžios. Filmos vaizdai išbliskę ir jais niekas nesidomėjo.

Statybos skyriuje kabėjo nauji viešbučio Neringa (Vilniuje) fotografijos. Pastatytas lietuviškame stiliuje. Vidaus įrenginiai pa-

konkuruojamą kainą. Pavyzdžiui, žiemą kelionė į Ispanijos salas kainuodavo tik 25 dol., arba buvo organizuojamos ekskursijos į Alpes už 11 dol. savaitei. Aišku visas išlaidas dengdavo darbininkai iš privalomo mokesčio, kurio Darbo Frontas per metus surinkdavo 1,250,000,000 dolerių.

Darbininkų išnaudojimo vienas pavyzdžių yra "Volkswagen" gamyba. Hitleris pats sugalvojo, kad kiekvienas vokiečių darbininkas, kaip Amerikoje, gaus automobilį, kurie bus parduodami po 990 markių. Už tokią kainą privati pramonė negalėjo parduoti automobilio, tad Hitleris įsakė Darbo Frontui statyti fabriką, kuris būtų pats didžiausias pasaulyje, paskirdamas 50 milijonų markių pradiniam kapitalui.

Tiek pinigų neužteko. Dr. Ley planas numatė, kad patys darbininkai sudės pinigų, mokėdami už automobilį iš anksto kas savaitę po 5, 10, ar 15 markių. Kada jis įmokės 750 markių, gaus užsakymo numerį, kuris duos teisę įsigyti automobilį, kai tik jie bus pradėti gaminti...

Nelaimai, joks "Volkswagen" nebuvo darbininkams pagamintas prie nacių režimo. Iš keliasdešimt milijonų markių, kuriuos sudėjo darbininkai, nebuvo grąžinta nė pfenigio. Karui prasiidėjus, fabrikas pradėjo gaminti kariuomenei reikalingus reikmenis.

Bet visa tai nekiludė svetimšaliams lankytis Vokietijoje ir žavėtis nacių darbais. Net tokie, kaip Lloyd George, galėjo pamatyti Hitlerį Obersalzberge ir grįžti sužavėtas, viešai pareiškdamas, kad tai didelis žmogus, inteligentiškas, mokąs išspręsti socialines problemas.

Iš 6 milijonų bedarbių, kurių buvo 1932 metais, buvo likę tik 1 milijonas.

Olimpiniai žaidimai, suruošti 1936 metais Berlyne, davė naciams progos nustebinti pasaulį. Iškabos "Juden unerwünscht" (žydai nepageidautini), buvo nuo krautuvų ir viešųjų vietų nuimtos. Goeringas, Goebbelsas ir Ribbentropas organizavo iškilmingus priėmimus. Svečiai, ypač iš Anglijos ir Amerikos, matė vokiečių tautą linksmą, laimingą, sveiką, susijungusią po Hitlerio valdžia... visai kitaip, negu užsienio korespondentai savo pranešimuose rašė.

Kitame numery: AIKŠTESE DEGINAMOS KNYGOS...

siškos ir latviškos maldaknygės. Lietuviškos nebuvo.

Parodoje buvo dalinamas rusų laikraštis prancūziškai, kuriame atspausdintas lietuviškas manekenas, dėvįs suknelę ir pavadintas "Legenda", kurio medžiaga, tautiniais motyvais austa Kauno Audinių. Tame pat laikrašty parašyta, kad Lietuvos ir Latvijos gamybos baldai turį didelį pareiklavimą.

Visai tai buvo išblaškyta tarp įvairių skyrių. Spaudos pranešimu, o taip tikrai buvo, Sovietų paroda Paryžiuje neturėjo jokio pasisekimo. Daugiausia ją lankė organizuoti komunistai, rengdami ekskursijas.

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius
Bishop 2-1397

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
Telef. PR 8-9259

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. MARTEL 3 star Cognac 5th 5.39
 2. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th 4.98
 3. Arrow Coct. MARTINI or MANHATEN KVORTA 2.98
 4. COINTREAU Liqueur 5th 4.75
 5. Da SILVA 10 metų brandy .. 5th 3.69
 6. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 3.59
 7. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
 8. Import. Prancūz. likeriai 5th 2.98
 9. KIJAF vinas 5th 1.75
 10. ZELLER SCHWARZE KATZE vinas 5ths. 1.29
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

sisavindamas. Be to, kai kuriuos produktus jis sugebėjo pardavinėti Minsko ir net Vorkutos turguose, "kombinavo" statybines medžiagas ir t.t.

Ilgą laiką taip savo dvaro būdžiauninkų sąskaiton siautėjęs urėdas, pagaliau bus "užmynęs nuospaudą", kur nereikėjo, tad ir įkliuvo, atsidadė teisme. Drauge nuteisti ir du jo bendrininkai: paruošų (rekvizicijų) surinkėjas Ivanas Valickis — 4 metus, sandėlininkas Vaclovas Miliuszkievicius — pusantro metų.

Bet nei bausti nei teisti liko tie partijos vadovai, kurie tokį "urėdą" atsiuntė ir žmonėms liepė "išsitrinkti", ir kurie ilgą laiką ne tik nematė, kaip jis šeiminkauja, bet jį palaikė ir gyvė.

UŽNUODIJO NEVĖŽĮ

Pereitą gruodžio mėnesį Panevėžio fabrikai, daugiausia cukraus fabrikas, išleido į Nevėžio upę nepaprastai daug stipriai chemikalais užnuodyto vandens. Nuodai pasiekė Nemuną ir net Kuršių marias, bet ypač nukentėjo Nevėžio žuvis. Apytikriai apskaičiuota, kad tik viename kilometre nuuodyta apie 1000 kilogramų (tona) žuvų, o iki Nemuno Nevėžis teka daugiau kaip 100 kilometrų. Nusinuodijo net Nevėžio pakrantėse buvę įsikūrę bebrai.

Jau prieš trejus metus buvo panašus įvykis. Buvo triukšmauta, buvo įrengti išleidžiamo vandens valytuvai, bet jie blogai veikia ar visai neveikia, ir įmonės vėl tytomis išleidžia nevalytą vandenį. (LNA)

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygtę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Už jaunimą, bet ir prieš jaunimą...

Visi pakalbame ir net padūsaujame, kad mūsų jaunimas eina toliaus keliais, kurie rimtų rūpesčių kelia. Juos per daug didėle jėga traukia šio krašto gyvenimas ir mes nebepajėgiame jų išlaikyti prie lietuviško saito.

Pakalbėti lengviau ir net padūsauti kartais naudinga. Bet rimtų pastangų, kaip tą jaunimą išlaikyti, ne taip dažnai pasitaiko. Net ir iš pačių didžiųjų ir centrinių mūsų organizacijų. O ką jau kalbėti apie pavienius asmenis, kurie ir norėdami, nevisad pajėgia tai padaryti.

Kada šį klausimą pajudini ir bandai vieną ar kitą naujesnę priemonę įsulyti, dažnai išgirsti: nieko naujo, tai tik senų šašų draskymas. Žinoma, galima būtų juos užmiršti, leisti visoms nutautėjimo žaizdoms užgyti, bet tada pat pat ne tik nebūtų nieko naujo, bet ir labai primityvu: plaukti kur pasitaiką vėjai neša.

Kiekvienas lietuvis laikraštinkas, kuris sąžiningai savo pareigas atlieka savo tautai, šio klausimo negali užmiršti ir jo niekad neužmirš. Jam pirmiausia rūpi, kad lietuvių kokie vėjai į šalį neišdraskytų, o priaugančioji karta taip pat lietuvišiais išliktų. Jam, pagaliau, žiūrint ir iš savotiškai egoistinio taško, rūpi, kad ta priaugančioji karta taip pat mokėtų lietuviškai ir lietuvišku laikraščiu įdomautųsi.

Visais tais tikslais vadovaudamiesi mes Dirvoje ir duodame, palyginant su kitais lietuvių laikraščiais, gal ir daugiau vietos jaunimui. Ir tai darydami, atrodo, savo tikslo atsiekiame. Jei mūsų jaunimas dažniau Dirvą pavarto, joje bando savas bendradarbiavimo jėgas, ją prenumeruoja, tai mes lietuviškus ryšius sumezgam ir bendrą kalbą surandam.

Vienok už tai, kad savo prievolę priaugančiai kartai bandom atlikti daugiau vietos mūsų jaunimui skirdami, esam ir pabarami. Štai du laiškai, kurie tokius pabarimus gali kiek daugiau paryškinti.

Senosios kartos lietuvis, iš Philadelphiajos rašo: "Kas jums iš to, kad į laikraštį pridėdai tiek daug jaunų vyrų ir mergelių. Mes, vyresnieji, pasigendame mūsų kartos veikėjų veidų. O juos dėdami, tikrai daugiau naudos turėtumėt".

Naujosios kartos ateivis iš Toronto, Kanados, taip barą: "Tris mėnesius dėjot vaikų konkursines nuotraukas. Dabar Kalėdų senelis ir vaikų būriai iš kiekvienos vietovės. Paskiau ateis stovyklos. Ar tai nėra rimto laikraščio skurdinimas? Ar Dirva kartais neatlieka pradžios mokyklos vadovėlio pareigas?"

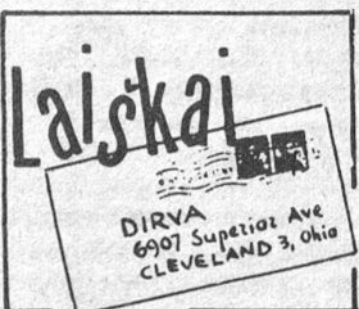
Mes pilnai suprantam, kad vyresnioji karta, ypač aktyvieji, turėtų teisės reikalauti, kad apie jų veiklą būtų daugiau rašoma. Ypač apie tokią veiklą, kuri gali būti jaunesiems pavyzdžiu. Ir tokios medžiagos mums reikia, ja mielai pasinaudosim, į ją prašom savo bendradarbių dėmesį atkreipti. Bet kai užsimenama apie naudą, tai to laiško svoris labai ir labai sumažėja. Tik tiek būtų galima pasakyti, kad grynų piniginių naudos ieškant, yra ir kitų būdų jos susirasti. O mes juk dirbam tai didžiūjai naudai — lietuvių išlaikymui ne tik šiandien, bet rytoj ir ateity. Taigi, tautinės naudos tikrai siekiame.

Antrą laišką prisimenant gal tik reikėtų tokią pastabą padaryti, kurią seneniai girdėjau kalbantis su vienu mokytoju: oficialiai parėkaujam, kad mes labai domimės ir padedam lietuviškam jaunimui išlaikyti, o praktiškai gyvenime dažnai ir pagalius į jaunimo išlaikymo ratus susikišame.

Manytume, kad mums reikia būti logiškiems ir reikia aukso vidurio ieškoti. Kas priklauso vyresniesiems — jiems ir atiduoti. O jei kas priklauso jaunimui — jo tikrai neužmiršti ir visais doriais ir gerais keliais jį į lietuvišką gyvenimą vesti.

Bandom ir mes visokomis mums prieinamomis priemonėmis jį išlaikyti, lietuvišku gyvenimu sudominti ir į veiklą įtraukti. Ir jei mes matom, kad su jaunimu mums dar sekasi susikalbėti, su juo bendradarbiauti, gal už tai mūsų ir šiuo požiūriu neverta barti.

B. G.

PASTABA DĖL PASTABOS

Dr. Jonas Balys, būdamas lietuviu, tiksliau už mane išvertė anglišką pavadinimą Tropic of Cancer į Vėžio Atogražą. Tačiau su kitomis jo nuomonėmis visiškai nesutinku.

Vis dėlto Henry Miller yra vienas iš didžiausių šiandieninių Amerikos prozaikų. O dėl jo

MANO MINTYS APIE STANČIKAITĖS TAPYBĄ

A. J. VAIKŠNORAS

Dailininkę Vladą Stančikaitę --

Abraitienę asmeniškai pažįstu dar neseniai. Ją esu sutikęs trejetą kartų jos tapybos ir grafikos kūrinių parodos metu. Savo asmeninę pažintį su šia kūrėnija iškilia dailininke, labai branginu. Savo gyvenime esu sutikęs labai daug įdomių menopasaulio žmonių, bet tarp gausybės asmeniškai pažintų veidų, esu tikras, niekada nesu sutikęs nuosirdesnės ir pokalbiuose kuklesnės asmenybės, kaip Vladą Stančikaitę-Abraitienę. Josios nenuduotą kuklų nuosirdumo įspūdį sustiprina dar ir tai, kad ji yra tipiška menininkė, puikiai suvokianti kas yra gera pažiūra ir gera tapyba, ir svarbiausia, kad ji, Vlada Stančikaitė-Abraitienė, yra suradusi savo pašaukimo tikrąjį kelią, kuriuo keliaudama, dailininkė sugeba išsakyti savo savitą kūrybinį pasaulį. Vladi Stančikaitėi nesvetimas ir humoro jausmas, kuriuo ji švelniai nuspalvina savo kalbos išsireiškimus...

pavyzdžiui, kalbotyrininkui kalbotyra gali tapti viso gyvenimo tikslu) ir anarchisto, kuris atsisako paaukoti gyvenimo turtus, bet kokiai tvarkai. Menininkas siekia abiejų išsiliejo ir tvarkos, gausybės ir formos ir t.t. Ir taip jis išeina naktį su savo žibintu, rinkdamas dalelytes, kurios buvo išmestos dėl švarumo ir tvarkos, peržiūrėdamas jas ir sakdamas joms: kodėl jūs turite būti išmestos dėl formos, tvarkos ir dirbtinumo? Ir todėl mes sakome, kad per meną vis prasiveržia nauji vėjai, t.y. atsiranda didieji mūsų sąmonės.

Katiliškis atnešė mums kelių darbininkų gyvenimą. Knut Hamsun klaidžiojo po miestų padugnes ir jas aprašė. Taipogi Henry Miller patiekia mums savo ironiją. Kaip jiems sekės sujungti formą su turiniu, tai ir sudaro jų literatūrinę vertę. Ir tik pagal tai matuojama kas yra menas ir kas ne.

Užmirštas dalelytes visuomenė tik palengva priima. Knut Hamsuną yra lengviau priimti, bet šiandien jis jau pamirštas nors 1920 metais ir laimėjo Nobelio premiją. Sekančių metų nobelistas Anatole France daugumoje buvo sutiktas su nepasitikėjimu. Anatole France stovi jau Olimpe, kai Hamsun jaudingai šešėliuose. Tat geras knygas sudaro ne senų dalykų atkartojimas. Jau vien tai, kad rašytojas sukelia triukšmą prieš nusistovėjusią tvarką, jau iš dalies parodo jo pajėgumą. O Henry Miller Jus supykde...

O dėl kaimo bernų keikimosi sąmoningumo turiu pasakyti, kad jie irgi neturi būti pamiršti. Menas atskleidžia visą žmogaus sąmonę, o tai ir yra jo metafizinė iliuzija.

Pagaliam, kodėl aš rašiau apie Henry Miller?

Mano giliu įsitikinimu yra būtina kalbėti apie šią dienų beatsiverčiančią žmogaus sąmonę. Ją reikia stengtis suprasti, o nenuneigti dėl bet kokios priežasties.

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS,
New York valstija

OMAHOJE KNYGA TURI GERĄ PASISEKIMĄ

Švenčių proga Omahos lietuviai savo artimiesiems ir pažįstamiems amerikiečiams Dirvoje ir įvairiose Omahos knygų parduotuvėse yra nupirkę virš 20 Armonienės "Leave your tears in Moscow" knygų.

Didžiosios Omahos knygų parduotuvės, gavusios neperdidelių tos knygos kiekius, jas jau senokai išpardavė. Kelias savaites tos knygos Omahoje nebuvo galima gauti ir tik paskutiniu metu laiku vienoje parduotuvėje vėl pasirodė naujoji ir pigesnėji tos knygos laida (Book Club Edition).

Kiek teko patirti, knyga su dideliu susidomėjimu buvo visų skaitoma. Štai vienos amerikietės mokytojos atsiliepimas: "Aš jau senai rengiau jums padėkoti už knygą kurią jūs man Kalėdoms padovanojote. Knygą skaitau kiekvieną laisvą minutę ir man nepaprastai patiko "Leave your tears in Moscow". Esu jums labai dėkinga už tokią turtingą dovaną".

V. ŠARKA,
Omaha

Su dideliu įdomumu klausiausi

dailininkės nuosirdaus pasipaskojimo apie savo kūrybinio darbo raidą, kaip ji piešia knygoms iliustracijas ir tas knygas meniškai apipavidalina. Ji sakė, esanti iliustravusi apie 40 knygų, daugiausia iš pasakų pasaulio, skirtų jaunimui. Mano galva, tokie iliustruoti knygų skačiams, jau akivaizdus. Šios srities dailės darbų rekordas.

Iliustravimo menas juk taip pat sunkus, kaip ir tapybos menas, reikalaujantis talento ir pakantų. O nupiešti ar nutapyti figūrą taip, kaip piešia V. Stančikaitė-Abraitienė, reikia ne tik talento ir geros pažiūros technikos, bet ir kieto ryžto bei daugelio įtemptų darbo metų.

Dailininkė paaiškino, kad žymi dalis josios iliustruotų knygų buvo įvykdyti pagal specialius užsakymus. Dailininkė pastebėjo, kad užsakymai visada esą susieti su užsakytojų norais bei pageidavimais, o svetimi norai, nevisada esą dailininkui "arti širdies". Taigi užsakyti darbai nevisada būna tokiais, kokius norėtų matyti patsai dailininkas. Dailininkams, susiduriant su panašiais reikalavimais, prisieina išsilaikyti stipriems savuose kūrybiniuose įsitikimuose, kad nepasinešus į "pagundą" -- tapyti tik "gražius" -- dailiai nudailintus paveikslus...

Aplankęs Vlados Stančikaitės-Abraitienės dailės parodą ir atidžiau pažvelgęs į ten esančius darbus, aš buvau nustebintas darbų gausumu bei jų tematikos įvairumu. Aš nesiekiu padaryti pilną tos įdomios parodos įvertinimą, nes toksai užsimojimas užimtų daug daugiau vietos Dirvos puslapiuose, negu man gali skirti gerbiamas redaktorius. Taigi, kalbėsiu tik apie paskirus kūrinius, kurie man atrodė, yra būdingi šios dailininkės kūrybai ir kurie patraukė mano, kaip dailininko, dėmesį.

Sausio 21 d. Lietuvių Bendruomenės Los Angeles valdyba su rengė pagerbimą čia gyvenančiai senosios kartos lietuviui M. Aftukienėi, jos 65 metų amžiaus sukakties proga. Nuotraukoje žurnalistas Bronys Raila sveikina sukaiktuvininkę. Prie stalo sėdi A. Devenienė, J. Aftukas ir sukaiktuvininkė M. Aftukienė. APAČIOJE: dalis svečių vaišių metu.

L. Kančausko nuotraukos

Iš V. Stančikaitės-Abraitienės dailės parodos visumos, pirmąjį žingsnį noriu išskirti šiuos darbus: Pelkė, Pelkė rytmetį, Neapleisk mūsų ir Pelkės augmenija. Tie kūriniai mane sužavėjo savo įdomiomis kompozicijomis, savitu spalvų derinimu bei tobulu techniniu išbaigimu. Šitie "pelkyno ciklo" darbai yra nuostabūs jaudinančios kompozicijose, kuriose figūros tampa medžiais, o šviesos žaismas bei nuotaika sukelia pasigėrėjimo jausmą.

Šio ciklo kūriniai man primena talentingojo amerikiečio Charles Burchfieldo įdomią tapybą, kurią aš labai vertinu. Mano tariamasis "priminimas" yra atsitiktinis, nes mūsų dailininkė minėto amerikiečio tapytojo darbų nėra mačiusi.

Išskirtinu kūriniu iš aliejinės tapybos laikau kūrinių Naujas žmogus. Kūrinyje patraukia dėmesį įdomia kompozicija ir stipria išraiška. Ir jis, man padarė neužmirštamą įspūdį! Tolygiai stiprų įspūdį padarė ir Raudoni batukai, nutapyti ryškia spalva ir stipria figūroje sukaupia išraišką. Kūrinyje nutapytas labai atidžiai, už kurį dailininkė priklauso bičiuliška pagarba. Šis kūrinyje turėtų puošti kurio nors teatro meno darbuotojo salioną...

Išskirtinai pagarbą vietą parodoje užėmė didesnio masto kūrinyje, pavadintas Draugystė su žuvėdromis. Paveikslas nutapytas labai ryškiomis spalvomis, visumoje sudaro puikiai išbaigtą kūrinių įspūdį. Šio kūrinio įdomumas glūdi gryname realizme, kuris šiandien retai besutinkamas šiaurinės Amerikos dailininkų darbuose. Tokius kūrinius aš noriu vertinti kaip ir atsišalaidavimą nuo taip vadinamo "abstrakčio menų niekumos".

Nesu pranašas, bet jaučiu, kad gryniojo realizmo tapyba vėl bus priimta, kaip priešgynybė "abstraktinėms teplelėms" drobėse, kurios turi tik numerį arba skambų pavadinimą... Ir Draugystę su žuvėdromis, kurią dailininkė,

manau, kūrė su jai būdinga šypsena, yra didingas kūrinyje, nors žuvėdros, ryškiai matomų kompozicijoje, dailininkei, atrodo buvo sunku išvengti.

Prie išskirtinai ryškiųjų šios dailininkės kompozicijų dar norėčiau priskirti ir Dvi sesutes, kaip geros kompozicijos ir ryškios tapybos, tobulai išbaigtą kūrinių.

Parodos lankytojų dėmesį patraukė ir V. Stančikaitės-Abraitienės nature mortedarbų ciklas. Ryškiausi šio ciklo darbu norėčiau laikyti Kukurūzus, tobulos technikos ir jausmu nutapytą kūrinių. Kitas, tolygiai puikiai techniniai išbaigtas, stiprios kompozicijos bei įdomių šviesos spindulių žaismo kūrinyje, tai Paberti obuoliai. Dailininkė, būdama jausminės prigimties menininkė, sugeba "įlietį" gyvybės jausmą" ir į negyvos gamtos kūrinius.

Manoji "ekskursija" po V. Stančikaitės-Abraitienės dailės parodą būtų ne visapusė, jeigu tytomis praeičiau pro josios grafikos darbus, sukurtus linoleumo, medžio raizinių, temperos ir akvarelės technikomis. Grafikos darbų buvo išstatyta daugiausia, iš kurių mane labiausiai sudomino linoleumo raiziniai. Tik gaila, kad šios rūšies darbų buvo mažiau. Tačiau ir iš tų kelių raizinių galima buvo susidaryti beveik tikrą įspūdį, kad Vlada Stančikaitė-Abraitienė yra tolygiai gabi visose jos naudojamose dailės technikos.

Pradėdamas savo mintis apie Vlados Stančikaitės-Abraitienės dailės parodą, pastebėjau, kad dailininkę asmeniškai pažįstu visai neseniai, bet jaučiu, tarsi ta mūsų pažintis būtų labai sena. Tokį jausmą išgyvenu galbūt todėl kad mes, menininkai, galvojame ir jaučiame panašiai, nežiūrint iš kurio pasaulio krašto būtume kilę. Aš manau, kad menininkus suartina jų kūrybinė prigimtis, minčių ir dvasinių potėkių bendrumas. O menininkų likiminė paskirtis yra įvykdyti tuos darbus bei uždavinius, kuriuos jiems yra nubrėžęs Pasaulio Valdovas.

Meno žmonės, jų tarpe ir Vlada Stančikaitė-Abraitienė, dažnai susimąsto, kodėl menininkas turi sunkiai kovoti už savų dvasinių vizijų kūnijimą, kurios glūdi toliu ūkanose? Ji, tikriausiai ir guodžia save, jog tik menininkui Pasaulio Valdovas suteikia grožio kūrėjo galią, kuri nemarias vertybes, kuriomis praturtinamas šio, sumaigyto pasaulio, nykus mirtingo žmogaus gyvenimas.

NAUJAS KARYS

Viena proga prof. V. Biržiška pasakė: "Man žmogus pradeda gyventi tik kai jis numiršta". Jis, mat, turėjo galvoje literatų -- kūrėjų, kurių biografijos jam rūpėjo. Tik po mirties žmogus iškyla savo visoje didybėje... arba menkystėje.

Tokio didelio žmogaus -- didvyrio vaizdas Z. Raulinaičio yra patiekiamas aprašant neseniai mirusį Stasį Butkų -- pirmąjį Lietuvos kareivį. Keli jo bičiuliai prisidėjo trumpesniais rašinėliais, nuosirdžiai prisimindami tą kuklų didvyrį. Audronės eilėraščiai -- tai mažutis S. Butkui paminklas, kurių ateities kartos, išlaisvintoje Lietuvoje, pastatys jam įvairių ir didžių.

Kas buvo pirmasis Lietuvos karalius? Mindaugas? Kai kurie istorikai dar kalba ir apie Rimgaudą. Tačiau dr. V. Štrogienė patiekia staigmeną: "Karalius Notimeras, nežinomas Lietuvos valdovas XI amž". Kunigaikštis Beržanskis galėtų "sarmatų" slėptis su savo, taip jaunos, Gedimino dinastijos kilme. Juk Gediminas atrodė tik vakarykštis prieš Notimerą, beveik 1000 metų senumo!

"Geriau raudonas kaip lavonas?" -- mintis, kuri persekios skaitytoją skaitant B. Balčūno "Ateities karas -- visuotinis".

Karinės žinios ir gyvenimo kronika -- turtinga didelių ir kartais liūdnaus įvykių. Mirusio redaktoriaus J. Tysliavos nekasdieninė apybraiža duoda P. Dirkis. Kada galėtų Europoje kilti karas? Už ką kovojo Gudijos partizanai? Įvairūs autoriai ieško atsakymo į šiuos klausimus. Seniausia Vokietijos pilietė -- lietuvė! Tokios ir panašios įdomios žinios yra šio naujo KARIO puslapiuose.

Bostono lietuvių žinios

MYKOLAS VENIS — lietuviškumo ir teisingumo pavyzdys

Nuo krikščionybės pradžios iki šių dienų tebekartojami šie prasmingi žodžiai:

--Ramybė ir taika žemėje geros valios žmonėms. Bet deja! Šiais laikais gerų žmonių, taikos ir ramybės žemėje nebadaug teliko. Jei visi žmonės būtų tokie ramūs ir geros valios, kaip bostoniškis Mykolas Venis, žemėje tikrai užviešpatautų taika ir ramybė.

Šiais keliais žodžiais noriu apibūdinti to tauraus mūsų tau-

beniutę ir su ja sukūrę gražų, lietuvišką šeimos židinį. Nepo- ilgo jie susilaukė mylimos duk- relės Florijonos, kurią gražiai išauklėjo ir išmokslingą išleido už Juozo Kaspero, sudarydami taipgi taurią lietuvišką šeimą. Visa Vesnių šeimynėlė bosto- niškiams buvo lietuviškumo ir teisingumo pavyzdys.

Kad ir nelengvai uždirbo do- lerių Mykolas niekad nepagailėjo sušelpiti vargstančius lietuvius, organizacijas ir lietuvių spau-

NAUJOSIOS ANGLIJOS LAISVĖS VARPO RADIO PROGRAMA

Kai sekmadienio rytais daugelis Bostono, Worcesterio, Lawrence, Brocktono ir kitų apylin- kės vietovių tautiečių dar ra- miai ilsisi, tai Laisvės Varpo pirmininkas ir programos vedė- jas Petras Viščinis, jau seniai pakilęs ir už keliolikos mylių laukia radio stotyje pradėti sa- vo lietuvišką programą. Ir taip metai po metų, žiema, vasara, liūtis ar pūga, atkaklusis vilnie- tis Petras Viščinis vis stotyje, radio bangomis siunčia į mūsų pastoges tos Lietuvos dalelę, ku- rią mes sakomės taip mylime.

Šioje radio programoje mini- mi mūsų tautos gyvenimo svar- besni įvykiai, rūpinamasi jaunimo lietuvišku auklėjimu, duodama jam pasireikšti dalyvavimu pro- gramoje, joje pritraukiamos mū- sų geriausios meninės pajėgos.

Ypatingai šią programą nuo ki- tų skiria, tai didelės įdedamos pastangos tyro tautinio meno per- davime jo aukščiausioje tobulu- mo formoje. Kiekvienam svar- besniam koncerte, minėjime, ar- ti ar toli, mes vis matome Pet- rą Viščinį "apsiginklavusį" mik- rofonais, juostelėmis ir kruopš- čiai užrašant visą eigą. Rezul- tate jo vedama radio programa yra ne trafaretinė, kas sekmadi- enį girdime ką nors naujo ver- tingo.

Šalia to, Laisvės Varpo radio programa yra ir visų lietuvių programa, joje atspindi viso mūsų gyvenimo skerspūvis, visa tai kas yra dėmesio verta. Per daugelį metų yra išlaikytas nepaprastas taktas ir neutralu- mas. Nežiūrint mūsų visuome- nėje siautėjančios nesantikos ir barnių, Laisvės Varpas vargu ar yra ką nors pažeidęs bei už- gavęs žygiuojant savo pasirinktu pozityvaus lietuviško gyvenimo vertinimo keliu.

Nežiūrint savo neutralumo, Laisvės Varpas nėra beveidis apsiirėškimas, šioje programoje dažnai išgirstame ir kritikos, nusiskundimo. Tačiau ši kritika nėra asmeninė, nėra nukreipta nė į vieną mūsų visuomenės su- sigrupavimą. Ji yra visuotinė ir nuoširdi, tai gyvos lietuviškos sielos apeliacija į mūsų kilnes- nius jausmus, mūsų tautinio jaut-

rumo stygos palytėjimas. Ir tas palytėjimas tikrai suvirpina mūsų sąžinę, nes paremtas ne tuščiais žodžiais, o gyvu darbš- tumo ir pasiaukojimo pavyzdžiu. Jei dažnai tas šauksmas lieka be atbalsio, tai mes lietuvių galime pasiteisinti savo įgimtu nerangumu, nors širdys ir pilnos gerų norų kuriais keliais į pragarą grįstas.

Laisvės Varpas nėra pavienio asmens nuosavybė, o turi savo statutą, organizaciją ir valdybą, kurią renka Laisvės Varpo sprendėjai. Pastaraisiais pa- sidaro visi tie asmenys ar or- ganizacijos, kurie yra įnešę Laisvės Varpui aukomis ne ma- žesnę sumą kaip \$50 iš karto ar per ilgesnį laikotarpį. Visos aukos, klausytojų mokesčiai yra rūpestingai registruojami ir kai suma pasiekia \$50 ją įnešęs pasi- doro sprendėju.

Sprendėjų tarpe matome ne tik pavienis asmenis, bet ir visas didesnes mūsų visuomenines or- ganizacijas. Jos siunčia pap- rastai rinktus ar valdybų paskir- tus atstovus. Toks Laisvės Var- po sąstatas padaro jį neskiama lietuviškos visuomenės dalimi, gražaus bendradarbiavimo sim- boliu ir kartu visiems artimu ir savu.

Sausio 7 d. įvyko metinis sprendėjų susirinkimas kuriame svarbesniais dienotvarkės punk- tais ėjo valdybos pranešimai, planų ateičiai nustatymas, pasi- sakymai dėl programos ir naujos valdybos rinkimai. P. Viščinis, nupasakodamas gausią praeitų metų veiklą, apsisistoję ilgai prie finansinių reikalų. Kaip vėliau ir iš iždiniško pranešimo paaiš- kėjo, metai buvo užbaigti su ne- mažu nuostoliu.

Tiesioginės klausytojų aukos ir sprendėjų įnašai sudarė pačią mažiausią pajamų dalį. Dau- giausia pajamų davė parengimai ir skelbimai. Kiek Laisvės Var- pas buvo jautrus lietuviškiems reikalams, tiek lietuvių nebuvo jautrus Laisvės Varpui.

Per diskusijas buvo paminėta,

kad Laisvės Varpo vadovybė tu- rėtų intensyviau ieškoti lietuvių prekybininkų skelbimų, nors yra nuostabu, kad lietuvių einą į verslo sritį, taip mažai skiria dėmesio skelbimams. Per dis- kusijas taip pat netruko kar- čių žodžių ir mūsų visuomenei, kurie paremdami centais kiek- vieną programą, galėtų nuimti nuo Laisvės Varpo vadovybės sunkią lėšų sukėlimo problemą. Tai paliktų daugiau laisvo laiko programos parengimui, jos nuo- latiniam gerinimui.

Atsimintina, kad šalia sekma- dieninių lietuviškų radio prog- ramų, per svarbesnes tautos šventes, Laisvės Varpas duoda programas per įvairias radio stotis ir anglų kalba, surengia metų bėgyje didžiulius koncertus, banketus.

Diskusijose ypač gyvai, su konstruktyviais pasiūlymais, pa- sireiškė J. Šalaviejus, J. Lau- rinaitis, J. Tumavičienė, E. Mei- lus, V. Stelmokas, S. Griežė -Jurgelevičius ir kiti. Rezulta- te buvo nutarta, kad kiekvienas sprendėjas stengtųsi metų bėgyje sukelti aukų, klausytojų įnašų bent už \$25, įskaitant ir savo, kaip sprendėjo, metinį įnašą.

Susirinkimo pabaigoje buvo su- daryta nauja valdyba: pirm. Pet- ras Viščinis, vicepirm. J. Dva- reckas ir A. Januškevičienė, sekr. Vyt. Izbičkas, ižd. A. Ba- rulis, fin. sekr. Vl. Beržinskas. Valdybos nariais -- A. Andriu- lionis, J. Šalaviejus, A. Barta- šiūnas ir E. Meilus. Revizijos Komisiją sudaro: A. Lapšys, J. Sonda ir Vyt. Stelmokas.

Valdybos pirmininkas padėkojo buvusiai valdybai ir ypač jos darbščiam sekretoriui B. Stri- kaičiui ir įteikė dovaną. Sprendėjų susirinkimas buvo užbaigtas vaišėmis, kurias puik- kiai paruošė ponios O. Andriu- lionienė, S. Vaičienė, O. Barta- šiūnienė, M. Plevokienė, A. Bar- tašiūnienė ir A. Andriulionienė tal- kininkaujant.

Laisvės Varpo radio progra- ma yra perduodama iš radio sto- ties WKOX Framingham, AM bangomis 1190 FM bangomis 105.7 MC, sekmadienio rytais 8-9 val.

VYT. IZBIČKAS

Suprantama, ukrainiečių šal- pos centras JAV turės padengti visas su ta maisto gavimu su- rištas Balfio išlaidas.

SIUNTOS LIETUVON, LENKIJON IR KITUR

Iš Lenkijos gauname labai daug prašymų ir stengiamės juos patenkinti. Vien 1962 m. sausio mėn, į ten pasųsime per 75 siun- tinius. Tai labai apskunkina centro tik 3 žmonių personalą, bet kitos išeities nėra. Lietuvon siunčia- mi vaistai kai kada pasiekia li- gonį, jei jie siunčiami ne asme- niškai, o tai įstaigai -- ligoni- nei, kuri davė receptą. Tačiau ir šis kelias nėra visai tikras.

Dėl vienos agentūros bankroto yra nukentėjusių siuntėjų, di- dėja persekiojimai tų, kurie siun- tinius iš užsienio gauna. Tačiau tai neturėtų mus nuvilti, šalpą nutraukti. Reikėtų paramą siųsti tik tems, kurie jos nebijo gauti. Čia verta pabrėžti, kad siuntiniai pakeičia dolerį į dešimt rublių ar net geriau, ir kad taip pasiun- tę Lietuvon savo savaitės uždar- bį, ten jau suteikiame paramą, lygią gerai visų metų algai.

JAV LIETUVIŲ ŠALPA PER BALFĄ

Balfui nėra uždrausta šelpti savo tautiečius, gyvenančius JAV. Priešingai, valdžios parei- gūnai labai pagyrė, kad mes kartą nuo karto skiriame sumas ir Amerikos lietuviams. Tam tikslui 1961 metais išleista 1,560 dolerių.

Tačiau tai šalpai ryškiau iš- vystyti reikalinga skyrių talka. Jie ne tik privaletų rekomen- duoti centrui šelptinus, bet ir stengtis tam tikslui sukelti lė- šų. Balfas turi Tax Exempt pri- vilegijas, o tai aukotojams turi dažnai didelės reikšmės. Naujų organizacijų ar specialių šalpos komitetų darbas vien dėl Balfio turimų privilegijų galėtų puik- kiai reikštis Balfio rėmuose.

Kodėl vengama Balfio, gali pa- aiškinti tik patys naujų sąjūdžių ir fondų iniciatoriai.

Kaip galima būtų sutelkti lė- šas ir panaudoti specialiai šalpai, švietimui lietuviams JAV, Balfio centras visad mielai paaiškins ir talkins.

BALFO "NUOSTOLIAI" SAUSIO MĖNESYJE

Balfio finansinė apyvarta sausio mėnesyje bus tikrai nuostolinga. Mat, šalpai tesurinkome apieke- turis tūkstančius, o išleisime arti devynių tūkstančių dolerių. Taigi sausio mėnuo bus vienas iš tų liesiųjų.

Susidarė ypatingai didelės iš- laidos siuntiniams į anapus ir pasiūsta trys tūkstančiai dole- rių šalpai Vokietijoje, kurių ne- žinia ar užteks trijų mėnesių ope- racijoms. Kai New Yorko Balfio vėjau piniginai bus perversiti centro kason, "nuostoliai" sau- sio mėn. bus padengti.

Balfio operacijos nematuoja- mos nei mėnesiais nei dienomis. Mat, lietuvių vargais neturi ir nepaiso kalendoriaus. Lietuvių pagalbos prašymai, kaip amžina liepsnelė, tviskina Balfio centro stalą.

Gerų, taurių JAV lietuvių auka Balfui, kaip šaltinio srovėgesina brolių kančios ugnį. Kol kas dos- numas įveikė kančią. Tikimės, kad ir toliau mūsų darbas ir aukos nepasitrauks iš tos kovos lauko.

KUN. L. JANKUS, Balfio reikalų vedėjas

AR PRAEJUSIEJI METAI BALFUI BUVO GERI?

Balfio organizacija tvarkosi fiskaliniais metais, t. y. nuo lie- pos 1 iki birželio 30, tačiau Balfio centras statistikos reikalams suveda davinius ir kalendoriniais metais.

1961 metais Balfio Centre buvo 79,218 dolerių pajamų ir pada- ryta 75,226 doleriai išlaidų. Didžioji aukų dalis atėjo iš Bal- fo skyrių. Specialiai Vasario 16 gimnazijai buvo surinkta ir per- siųsta 23,301. Balfui 1968 na- riai užsimokėjo nario mokesčių.

Be pinigų, Balfas metų bėgyje parūpino virš pusės milijono svarų maisto bei surinko per 34 tūkstančius svarų rūbų, kurie buvo padalinti tremtiniams V. Vokietijoje.

BALFO ŠALPA 1961 METAIS

Visas maistas buvo nugabentas V. Vokietijos lietuviams. Jiems finansiškai paremti bei Balfio į- staiga Muenchene išlaikyti, iš- leista arti keturiolikos tūkstančių dolerių.

Kitų kraštų lietuviams parem- ti Balfas išleido virš penkiolikos tūkstančių dolerių pinigais. Di- delės išlaidos padarytos maistui Vokietijon nugabinti bei indi- vidualioms siuntoms.

Daug laiko ir darbo buvo ski- rama individualioms siuntoms,

tiečio gyvenimą ir jo nuveiktus lietuvių tautai darbus.

Mykolas Venis gimė 1878 metais Mišūrkės kaime, Paežerėlių valsčiaus, Naumiesčio ap- krities, kur jo tėveliai turėjo tik tris margus žemės ir de- šimties vaikų šeimą. Supran- tama, kad Mykolo tėveliams teko sunkiai verstis, todėl pa- agus Mykolui ir jo broliukams reikėjo eiti pas apylinkės ūki- ninkus tarnauti.

Mykolas iš pat mažens buvo labai darbštus, gabus ir teisin- gas. Tais laikais, caro valdomoje Lietuvoje mokyklų labai maža tebuvo, užtai Mykolui neteko lan- kyti jokios mokyklos. Betarnau- damas pas ūkininkus jis iš savo menkutes algelės susitaupe šiek tiek pinigų ir, artėjant laikui į rusų caro kariuomenę eiti, iške- liavo į Ameriką. Nors Mykolui labai gaila buvo palikti savo tė- velių, sesutės, broliukų ir lygių jų Suvalkijos laukų, bet vargo verčiamas jis turėjo iškelti toli, už jūrių - marių...

Atvyko į Ameriką Mykolas ap- sistojų New Yorko valstijoje, kur pustučiųjų metų sunkiai išdirbo pas ūkininką. Persikėlus į Bosto- ną, jam taipgi teko gana sunkiai dirbti.

Mykolas matydamas, kad be anglų kalbos ir rašto, nieko ge- resnio negalės sulaukti, todėl jis užmiršęs visus laisvalaikio malonumus, ryžosi bent vakarais uoliai mokytis. Būdamas pakan- kamai gabus, Mykolas per ketve- rius metus daug ko išmoko, įsi- gyjo pažinčių ir kaip ramų, man- dagų ir nepaprastai teisingą visi greitai pamilo.

Mykolo tas gerasias savybes daug kas greitai pastebėjo. Jis pastebėjo ir Washingtono koope- racijos Banko vadovybė, kuri pa- kvietė Mykolą į tą Banką kurje- riu, o Edison Lite Co. davė jam darbą. Tose pareigose My- kolas tebėra virš trisdešimties metų, nors dabar savo gyvenimo jau 84 kryželį žymi.

Mykolas atsistojo ant tvirtes- nio gyvenimo kelio, išsirinko sau rimtą gyvenimo draugę Oną Še-

dą paremti. Besikūriant Bostono lietuvių parapijai, statant baž- nyčią, mokyklą, kūriant lietuviš- kas organizacijas ir draugijas, Mykolas Venis visada pirmasis jas parėmė savo darbu, doleriu ir patarimu. Jei mes pavartysime Bostono lietuvių parapijos isto- rijos knygą, paversime parapijos archyvus, ar anų laikų laikraščių puslapius, visur rasime Mykolo Venio nuveiktų darbų aprašymus. Vienur jis vadovavo, kitur savo rankomis darbus dirbo, pinigus aukėjo, arba savo logiška ir sti- linga kalba draugus lietuvišką darbą dirbti paragino ir užde- gė. Įsteigus Bostone laikraštį Darbininką, Mykolas pirmasis į savo pinigais remia, prenu- meratą renka, o neretai ir jo nedateklus padengia.

Lietuvai atgavus nepriklaus- mybę, Mykolas nieko nelaukęs, organizuoja bostoniškių į pa- remti pinigais, daro rinkliavas, ruošia protesto mitingus prieš visus Lietuvos priešius.

1919 metų rugpjūčio 27 dieną M. Venio iniciatyva sudarytas Bos- tone Nuturtos Lietuvos Drau- gų Komitetas, kuris iki 1920 m. rugšėjo mėn. 12 dienos pirmas gražią sumą pinigų įteikė juos atvykusiai į Chicagą Lietuvos Misijai.

Visą savo gyvenimą Mykolas laikosi dėsnių: mylėti Dievą, artimą ir savo tėvynę -- Lietu- vą, todėl kiekvienas jo gyveni- mo žingsnis paremiamas gerais darbais. Kartą Mykolui pasitai- kė rasti geroką sumą pinigų ir pametęjo adresą. Mykolas tuo- jau nuvežė tuos pinigus į savi- ninkui ir už tai nepaėmė jokio atlyginimo. Dėkingas pinigų savi- ninkas labai gražiai išgarsino Mykolą amerikiečių spaudoje, pabrėždamas lietuvių didelį są- žiningumą. Tuo Mykolas įsigijo dar didesnę pasitikėjimą ir pa- garbą. Tas įvykis jam ir dabar daug padeda palengvinti savo tau- tiečių sunkią dalį.

Pradėjus atvykti iš Vokietijos tremtiniams, neturintiems jokių lėšų, nemokantiems anglų kalbos ir negalintiems susirasti darbo,

Mykolas Venis kiekvieną sutikęs paguodė, parėmė pinigais, padėjo surasti darbą ir neretai pamokė, kaip tą darbą dirbti. Jei kam reikėjo sudaryti dokumentus į Ameriką atvažiuoti, Mykolas, be jokio žodžio, skubėjo į emigraci- jos įstaigą, ne tik savo parašą, bet esant reikaliu, ir po 10 tūkstančių dolerių garantiją pa- dėjo. Nevienam tremtiniui My- kolas išrūpino ir paskolą, kada- tas panorėjo nuosavą namelį įsigyti.

Vienas vargas, jei kai kada su Mykolu tenka So. Bostono gatvėmis eiti, nes visi jį svaikina, kalbina, o jis kiekvienam malonų žodelį taria.

Bostoniškių pasakoją, kad My- kolas gimusius pasveikina, miru- sius visada į amžinojo poilsio vietą palydi, o gyviesiems išmin- tingas ir patriotines kalbas pasa- ko. Daug gilaus liūdesio Mykolas ir pats išgyveno, kada prieš ke- lis metus palydėjo į amžinastį ir savo mylimą žmonelę Oną.

Tenka pastebėti, kad Mykolas jokio alkoholio nevartoja, ne- rūko, bet gerąją lietuvišką spau- dą ir dabar gausiai ir nuošir- džiai remia. Mykolas yra nuola- tinis Dirvos skaitytojas.

Bostoniškių mylimam Mykolui linki sveikam sulaukti dar daug laimingų metų!

P.B.

Kalėdų senelis Bostono lietuvininkų mokykloje.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **A. a. pulk. Kosto Žuko** laidotuvis įvyko sausio 26 d., penktadienį, iš šv. Jurgio parapijos bažnyčios, kur pamaldas laikė ir pamokslą pasakė kun. P. Dzegoraitis, giedoją solistė Juzė Krišto-laitytė-Daugėlienė.

Prieš tai, ketvirtadienio vakare, į Jakubs laidotuvių namus, kur buvo pašarvotas velionis, buvo gausiai susirinkę giminės, artimieji ir kiti clevelandiškiečiai. Čia su velioniu atsisveikino organizacijų atstovai. Kalbėjo St. Barzdukas, K. Žiedonis, L. Leknickas, A. Šemeta ir giminių vardu P. Stravinskis. Giedoją Čiurlionio ansamblio vyrų choras vad. muz. A. Mikulskio. Atsisveikinimą pravedė Jonas Daugėla. Kaip žinia pulk. K. Žukas yra buvęs krašto apsaugos ministeris, priklausęs valstiečiams liaudininkams.

Po pamaldų šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, esant labai lietingam orui, velionį į kapines palydėjo didelis būrys atėjusių atsisveikinti. Kapinėse atsisveikinimo kalbą pasakė gen. K. Tallat-Kelpša.

• **A. L. Tautinės Sąjungos** skyrius rengia savo tradicinį Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą šeštadienį, vasario 17, inž. Algirdo Nasvyčio namuose — 10823 Magnolia Dr. Pradžioje 7:30 val. vakare. Sąjungos nariai su šeimomis, tautininkų bičiuliai ir bendradarbiai, prašomi dalyvauti. Bus šventei skirta programa ir valės.

• **Lietuvių salės ir klubo dalininkų susirinkimas** įvyko sausio 26 d. — penktadienį. Dalyvavo per 150 dalininkų, daugiausia vyresniosios kartos ateivių, kurie tą salę ir klubą įkūrė. Jų tarpe Juozas Urbšaitis, 1912 m. gruodžio 20 d., tarp kitų, pasirašęs salės įsteigimo dokumentą. Taigi šiais metais nuo salės įsteigimo sueis 50 metų sukaktis.

Susirinkimui pirmininkavo Zenonas Dučmanas, salės ir klubo valdybos pirmininkas. Kiti praėjusios valdybos nariai: E. Karnėnas, S. Mačys, J. Apanavičius, A. Banys, S. Halaburas, A. Buknis, E. Samas ir P. Šukys.

Susirinkime buvo apsvaistyti ateities reikalai ir išrinkta nauja valdyba. Apie tai kitam numeryje.

• **Lankysis V. Banaitis.** Kaip jau buvo pranešta, Clevelande, kovo 18 iki 23 d. viešės iš Europos atvykęs V. Banaitis, kurį Amerikon atkvietė Juozas J. Bačiūnas. Bet V. Banaičio misija yra didelė ir bendra visiems, todėl šiuo primenu bendrinių organizacijų valdyboms, kad bus sušauktas pasitarimas, kuriame ir bus aptarti visi jo į Clevelandą atvykimo reikalai.

K. S. Karpus, ALTS skyriaus pirm.

Okteto koncertas artėja

Jau šios savaitės šeštadienį, tai yra vasario 3 d., 6:30 val., Slovėnų salėje, 6417 St. Clair Ave. įvyks Clevelando Vyrų Okteto metinis koncertas.

Visi pramoginės, lengvojo žanro muzikos mėgėjai kviečiami pasiklausyti nuotaikingų populiariausių operėlių melodijų, darnių ispaniškų ar Pietų Amerikos ritmų bei visiems pažįstamų lietuviškų lengvojo žanro dainelių.

Okteto vadovas R. Babickas davė savo originalią interpretaciją.

Po koncerto šokiai, grojant mėgiamajai **Neolithuanų** kapelai. Skanus bufetas.

Bilietus galima įsigyti Baltijos Prekybos Namuose ir pas platintojus.

Koncertą rengia LSK Žaibo Tėvų-Rėmėjų Komitetas.

• **Vaclovas Tallat Kelpša, JAV** lietuvių skautų vidurio rajono vadeiva, kelias dienas viešėjo Clevelande ir susipažino su skautų veikla. Ta proga aplankė Dirvą ir pasidalino išpuodžiais, taip pat susipažino su Dirvos redakcijos ir spaustuvių darbu.

• **Praėjusį savaitgalį Žaibo klubo sportininkai** aktyviai reikėsi rungtynėse. Dvi krepšinio komandos buvo išvykusios į Detroitą dalyvauti apygardinėse pirmenybėse. Geriausi stalo tenisininkai dalyvavo Columbus įvykusiam Ohio stalo teniso varžybose. Tinklininkės dalyvavo Baltimorės JAV rytinio pakraščio varžybose.

Apie pasekmes pranešim kitam Dirvos numeryje.

• **Pajamų mokesčių — Income tax pildymas Dirvoje,** kaip ir ankstesniais metais, bus vykdomas kiekvieną šeštadienį, pradedant nuo vasario mėn. 10 d. Mokesčius pildys Jonas Kazlauskas, Dirvos bendradarbis ekonominiais ir ūkiniais klausimais. Norint mokesčių lapus užpildyti kitu laiku, susitarkite jo namų telefonu — RE 1-7222.

VYRŲ OKTETAS PASIRUOŠĘS METINIAM KONCERTUI

Clevelando Vyrų Oktetas vasario 3 d. koncertuoja Clevelande. Oktetas jau yra daug kur pasirodęs ir susilaukęs gerų įvertinimų. Štai ką apie okteta pasakojo jo vadovas RYTAS BABICKAS.

Rytas Babickas, okteto vadovas

--Apie mažo vokalinio vieneto sudarymą jau senokai galvojau. Užnuomazga dabartinio okteto susidarė prieš porą metų iš Čiurlionio ansamblio dainininkų, parodžiusių susidomėjimą lengvesnio žanro dainavimu. Pradžioje turėjome keletą mažesnių pasirodymų. Pirmas pilnas okteto koncertas įvyko 1960 m. spalio 15 d. Clevelande. Jį rengė SLA 14 kuopa. Ši data ir būtų laikytina okteto veikimo pradžia. Tada oktetas vadinosi Čiurlioniečių Pramoginis Vyrų Oktetas. Vėliau oktetas persiorganizavo ir priėmė dabartinį pavadinimą.

--Koks buvo okteto sąstatas pradžioje ir kiek jis šiandien pasikeitęs?

--Pirmasis okteto sąstatas buvo šis: A. Liutkus ir A. Gylis -- I tenorai; V. Jurgelis ir

P. Kudukis -- II tenorai, M. Aukštuolis ir D. Staniškis -- baritonai; J. Nasvytis ir V. Raulinaitis -- bosai. Dar pačioje pradžioje, vietoj A. Liutkaus ir V. Jurgelio, įėjo A. Kavaliūnas ir G. Motiejūnas. Vėliau pasi-

traukusį J. Nasvytį pakeitė F. Kaminskas ir A. Kavaliūną -- M. Motiejūnas. Dabar jau metai laiko dainuojame toje pačioje sudėtyje.

--Kur ir kiek koncertų iki šiol esate jau turėję?

--Per metus su viršum gyvavimo turėjome apie 10 pilnų koncertų ir keletą mažesnių pasirodymų. Be Clevelando, aplankėme Chicagą, Akroną, Baltimorę, Rochesterį, Hartfordą.

--Kokiais pagrindiniais tikslais oktetas susibūrė?

--Pirmiausia, tai noras dainuoti lengvesnio žanro dainas lietuviškai.

Antra -- siekimas bent dalinai užpildyti lietuviškų vokalinų pramoginių vienetų trūkumą. Na ir, žinoma, noras pakoncertuoti po lietuviškas kolonijas.

--Kokios rūšies dainos yra okteto pagrindinis žanras?

--Pagrindiniu okteto žanru reikia skaiyti populiariąją bei pramoginę muziką, kurią, mūsų atveju, dalinčiau į šias grupes: populiarioji šokių muzika; klasikinė bei moderniųjų operėlių (musicals) ištraukos; lengvai klasikiniai ir semiklasikiniai dalykėliai, laisvai pritaikinti oktetai; autentiška lietuviška pramoginė muzika.

--Kokių žinomesnių kompozitorių melodijas interpretuojate?

--Paminėtina F. Lehar Valsas iš Linksomosios našlės, Čaikovskio -- Gėlių valsas iš Sprakutuko baletu, visa eilė populiariųjų amerikiečių kompozitorių, kaip S. Romberg, Rogers & Hammerstein, Gershwin, F. Loewe ir kt.

--Paminėjote, kad jūsų žanras apima ir lietuvišką pramoginę muziką. Ar turite ką nors jos programoje?

--Kol kas teturime tik 2 Jankavičiaus dainas. Daroma žygių papildyti repertuarą V. Jančio ir kitų kompozicijomis. Tenka pripažinti, kad yra labai didelis trūkumas autentiškų lietuviškų lengvojo žanro dalykėlių.

--Ar be pramoginės muzikos, oktetas turi savo repertuare kitokių dainų?

--Taip. Turime lietuviškų dainų

KITI RAŠO

KODĖL PIPIRAITĖS KNYGĄ IŠLEIDO LIETUVOJE?

Praėjusiais metais Lietuvoje buvo išleista Chicagoje gyvenančios Sonios Pipiraitės - Tomarienės knyga. Apie tai skaitytojams buvome anksčiau pranešę. Dabar "Darbininkas" paskelbė, kodėl Sonios Pipiraitės knyga Lietuvoje buvo išleista. Įtą klausimą atsakydami rašo:

"Norėdami užmegsti bendradarbiavimo ryšius, iš pavergtos Lietuvos lankėsi ištikimi komunistai kultūrininkai, ieškodami sau talkininkų. Šnekėjo jie apie gražų kultūrinį bendradarbiavimą: mes jums duosime kiek tik reikia literatūros, iš jūsų nieko nenorime.

Žinoma, naivieji patikėjo plepalais. Emė įrodinėti, kad būtinai reikia bendradarbiauti su kraštu. Sakė, į Vilnių nusiųsime savo dailininkų paveikslus parodai, iš Vilniaus atsikviesime švedo ansamblį! Bet kalbos pasibaigė kalbom. Nei sovietai nenori mūsų parodyti, nei jiems reikia kultūrinio bendradarbiavimo, koks yra tarp kitų kraštų.

Kitaip pagalvojo Sonia Pipiraitė - Tomarienė, Amerikonatvykusi prieš antrąjį pasaulinį karą ir iš arčiau sovietų nepažinusi. Ji matėsi su atvykusiais iš Lietuvos propagandistais, davė jiems rankraščius, kad Lietuvoje išleistų knygele vaikams. Rankraščiai pasirodė priimtini sovietiniam režimui, ir knygele okupuotoje Lietuvoje išleido.

Sovietai dabar turi progos pūsti: štai "pažangieji" Amerikos lietuviai mus remia, savo knygas mum duoda leisti, tik tie "buržuaziniai nacionalistai", "fašistai" įsigalvojo ir skelbia, kad Lietuva rusų kolonizuota!

Bet S. Pipiraitės knygelė neveltui išleista. Ji parąšė A. Venclovai laišką ir išgyrė knygą, kurioje šis dergia nepriklausomą Lietuvos gyvenimą ir džiaugiasi komunizmo gimimu. Šios dienos

nų repertuarą, kuris užpildo dailių mūsų programos.

Turime ir nedidelį bažnytinį repertuarą.

Ta proga turiu pabrėžti, kad mūsų okteto tikslas yra duoti ką nors naujo, publika mažiau girdėto.

Lietuviškas dainas išpildo nemažai gerų vienetų. Oktetas, eidamos tuo keliu, tik pakartotų tai, kas kitų daroma.

--Kokios rūšies dainas iš jūsų programos publika labiausiai mėgsta?

--Čia priklauso nuo amžiaus. Vyresnieji daugiau mėgsta operėlių ištraukas bei semiklasikinius dalykėlius. Tuo tarpu jaunesnioji karta daugiau linkusi prie modernesnio šokių ritmo. Bendrai paėmus, mūsų publika yra gana santūri ir konservatyvi, nėra linkusi prie didelių ritmo ar moderniosios interpretacijos imantrumų.

--Kas aranžuoja oktetui dainas ir iš kur imate žodžius?

--Daugumą viso okteto repertuaro dainų yra mano paties aranžuotos. Didžiausią dalį visų žodžių parašė ar laisvai išvertė Petras Kudukis. Dar prisidėjo J. Nasvytis, D. Staniškienė ir kt.

--Kokie yra okteto ateities planai?

--Daugiau paplėsti ir paplainti savo repertuarą.

Lankyti su koncertais lietuviškas kolonijas.

Išleisti lietuviškai įdainuotų šokių muzikos plokštelių.

Oktetas taip pat planuoja paskelbti konkursą populiariai dainai -- šokiui parašyti.

Iš pasikalbėjimo matome, oktetas žada patiekti tikrai nuotauktingą ir įvairią programą, kurią turėsime progos išgirsti įmetiniame koncerte, šį šeštadienį, vasario 3 d., 6:30 val. vakaro, Slovėnų Salėje, 6417 St. Clair Ave.

S.V.

žodžiais tariant, S. Pipiraitė gy-rė kolonializmą, prieš kurį ir Chruščiovas kovoja nusimovęs batą.

Tą S. Pipiraitės laišką paskelbė Lietuvoje leidžiamas knygy biuletenis "Naujos knygos" (1960 m. 6 nr.). Ten rašoma:

"... Labai susidomėjusi skaičiau Tamstos knygą "Laikas ir rašytojai". Tokių knygų mūsų literatūroje labai trūko. O dabar tik ką perskaičiau "Gimimo dieną", kurią nesenai gavau. Labai įdomus romanas, puikiai parvaizduojas, kaip Lietuvoje gimė nauji laikai ir nauji žmonės. Knygą puošia ir jos turinį paraiškina dailios ir vaizdingos dail. P. Rauduvės vinjetės".

Šia proga lietuviški kaimietis pasakytų trumpai drūtai: ilgas plaukas, trumpas protas"...

Dalyvaukime diskusijose

Šitokiu pavadinimu Amerikoje organizuoja diskusijas politiniais klausimais. Praėjusiais metais tokiose diskusijose dalyvavę per ketvirtį milijono amerikiečių.

Šiais metais vėl organizuojamos panašios diskusijos šiais klausimais: Vietnamio, komunistinės Kinijos, kaip trečiosios didžiausios galybės, Brazilijos — kuria linkme ji pasuks, Nigerijos — demokratija naujame klimate, Irano, Berlynas — sąjungininkų vienybės patikrinimas, Jungtinės Tautos — nepriklausoma jėga ir JAV valstybių naujoji ir kryptis užsienių politikoje.

Šias diskusijas organizuoja Užsienio politikos Sąjunga, Pasaulio reikalų centras.

Kas gali šiose diskusijose dalyvauti? Kiekvienas, kuris turi noro ir orientuojasi politinėse painiavose. Šios diskusijos tęsis 8 savaites.

Detroitoje jos bus šiomis dienomis: Vasario 4 d. — Vietnamio klausimas. Vasario 11 d. — Raudonosios Kinijos klausimas. Vasario 18 — Brazilijos. Vasario 25 — Nigerijos. Kovo 4 — Irano. Kovo 11 — Berlyno. Kovo 18 — Jungtinių Tautų. Kovo 25 — JAV valstybių.

Detroit News kiekvieną pirmadienį diskusijų laiką duos specialų straipsnį. Taip pat aiškins per televiziją bei radiją.

Būtų įdomu, kad ir lietuviai, mokę anglų kalbą, dalyvautų tose diskusijose. Nors tie sprendimai negali vyriausybės įpareigoti, tačiau viešai opinijai sudaryti reikšmingi. Be eilės įvairių organizacijų, dalyvauja ir Detroito katalikų moterų taryba, ypač gausu žydiškų organizacijų.

Vyriausioji Detroito būstinė šiais metais bus Wayne State University, Rackham Building, 60 Farnsworth, Detroit 2, Mich.

Norintieji šiose diskusijose dalyvauti, galėtų įsigyti specialiai paruoštos medžiagos už 1.5 dol. kiekvienai temai.

Gali būti suorganizuotos lietuvių grupės, o vėliau diskusijų rezultatai perduoti centrinei tų reikalų įstaigai. Informacijas teikia šiuo telef. TE 3-1400, ext. 608. AM.

GERIAUSIA DOVANA
YRA R. SPALIO -
"ALMA MATER"

EAST CLEVELAND — 13315 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

DIRVA

Nr. 12

1962 m. sausio 29 d.

KAS IR KUR?

• Vytautas Abraitis, ALT S-gos pirmininkas, vasario 10 dieną kalbės Chicagoje, Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime, kurį ruošia LNT-LNF Komitetas.

V. Abraitis kelionėje užtruks keletą dienų, aplankydamas Tautinės Sąjungos skyrius Chicagoje ir Clevelande.

• Emilija Čekienė pakviesta pagrindine kalbėtoja Vasario 16-tos dienos minėjime Newark, New Jersey, kuris įvyks vasario 18 d., šv. Jurgio didžiojo salėj.

• Antanas Senikas ir dr. Bronius Nemickas, ALT S-gos vicepirmininkai, iš New Yorko vyks kelioms dienoms į Bostoną, Mass. Ta proga jie dalyvaus ir Bostono ALT S-gos skyriaus metiniame susirinkime, kuris įvyks vasario 3 dieną.

• Akt. Vitalis Žukauskas lanko New Yorko universitetą, kur jis klauso vaidybos meno istorijos kursą ir renka medžiagą savo ruošiamam lietuvių kalba veikalui, apimančiam visų tautų teatrą.

• ALT S-gos 11-jo skyriaus moterys, kurių yra apie 15, nutarė ruošti užgavėnių vakarą vasario 24 dieną, Festival restorano salėje, New Yorke. Bus lietuviškų užkandžių bufetas ir šokiai.

• Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondui savo įnašus prisuntė Birutė ir Henrikas Nagiai \$50.00, J. Rau-

donis \$12.00, V. Juodka \$12.00. Lietuviškoji visuomenė norinti prisidėti prie nepakartojamos ir lietuvių literatūroje išskirtinos Antano Škėmos kūrybos išleidimo savo įnašus prašom siųsti: Dr. Jonas Valaitis, 5204 Ellington, Western Springs, Ill.

• L. Nekus, iš Beverly Shores, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• B. Simonaitis, iš Cicero, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• Juozas Petkūnas, Cicero Tautinės Sąjungos skyriaus veikėjas, atsiuntė Dirvai didelį sąrašą asmenų, kurie galėtų Dirvą skaityti. Ačiū už talką.

• Dr. J. Kaškelis, iš Kana-dos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• Dr. P. Švarcas, iš Mascouth, mokėdamas už Dirvą, atsiuntė \$5.00 auką.

DETROIT

Maironio garbei skirtas koncertas

Kenčiančios ir kovojančios Lietuvos poeto Maironio jubiliejinius metus minint, Detroito ramovėnai ir kūrėjai-savanoriai gegužės 5 d. vakare, rengia koncertą.

Koncertą duoti pakviesti mūsų žymiausi solistai su St. Baru priešakyje.

Smulkiau apie šį koncertą bus pranešta vėliau.

J. M.

Mūsų brangiai BRONISLAVAI ŽUKIENEI,

didelio skausmo valandoje, mirus mišiam vyrui

PULK. K. ŽUKUI,

gilią užuojautą reiškia

Petroniai ir Galvydžiai

Kolegai

DR. J. SKRINSKAI

ir artimiesiems, mišiam tėvui mirus, gilią užuojautą reiškia

Dr. V. Puškorius ir šeima

Mielam kolegai

DR. JUOZUI SKRINSKAI

mylimam tėveliui mirus, giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Stasys ir Milda Budriai

Mielam vyrui ir tėveliui

JURGIUI SKRINSKAI

mirus, Poniai ir dr. JUOZUI su šeima gilią užuojautą reiškia

Brazičių šeima

Praėjusią savaitę Cicero, Ill. įvyko St. Anthony taupymo ir skolinimo bendrovės patalpų atnaujinimo iškilės, kuriose dalyvavo gausūs būrys Cicero, Chicagos ir apylinkės lietuvių veikėjų. Nuotraukoje iš kairės: Jonas Kimbarkas, Joseph Krah, Frances Kishkunas, bendrovės vedėjas Juozas Gribauskas, Ona Zailskienė ir iškilmėse dalyvavęs Dirvos atstovas Mečys Valiukėnas. Plačiau apie iškilmes bus kitame Dirvos numeryje. Vyt. Račkausko nuotrauka

BOSTON

Gražus subatvakaris

Tautinės Sąjungos subatvakariai susilaukia vis didesnio visuomenės įvertinimo. Todėl kaskart daugiau atsilanko svečių.

Šį kartą subatvakario programą paruošė ir ją pravedė Lidija Čepienė.

Lidijos Čepienės vakaro tema buvo — švenčių papročiai. Papročius suskirstė į Kalėdų, Velykų, Tautos švenčių, Motinos dienos, Sekminių ir kitas. Svečiai buvo paskirstyti pagal stalus, turėjo šiomis temomis pasipasakoti savo krašto papročius. Ir taip graži py-nė įėjo tarp prelegentės ir visų dalyvių. Prelegentei gelbėjo Dr. V. Čepas ir Rūta Dačytė. Kartu komp. J. Gaidelis atliko piano keletą akomponimentinių dalykėlių visiems dainuojant.

Svečiai buvo labai patenkinti programa, vaišėmis ir šokiais. Prisirinkusi pilna salė svečių nenoromis skirstėsi namo.

J. V.

Valentino Vakauzo mirties metinės

Praėjusių metų sausio 24 d. Bostone, nuo inkstų ligos, mirė Valentinas Vakauzas, itin judrus ir veiklus visuomeninio gyvenimo žmogus, savo darbais pasireiškęs ALTe, BALFe, ALT S-gos vietiniam sk. ir kt. organizacijose.

Lietuvoj jis buvo pradžios mokyklų mokytojas, o Bostone keletą metų turėjo maisto produktų krautuvę. Mirė dar jaunas būdamas, vos peržengęs 40 m. amžiaus.

Organizacijos, kuriose jis uoliai dirbo, iki šiol pasigenda jo veiklumo ir parei-gingumo. Šeimos rūpesčių, už velionio vėl sausio 28 d. buvo atlaikytos šv. mišios šv. Petro liet. parapijos bažnyčioj. Po pamaldų būrys artimųjų aplankė velionio kapą.

A. a. Val. Vakauzas paliko gražią ir lietuviškai stip-

GRAŽUS JAUNŲJŲ BALERINŲ PASIRODYMAS E. ST. LOUIS

East St. Louis YWCA vadovėbės pakviesta Irena Gintautienė Kauno Operos baleto solistė, jau daugiau kaip pusmetis labai sėkmingai veda baleto studiją. Studiją lanko įvairių tautybių mergaitės, užsimokėdamos YWCA vadovybės nustatytą mažą mokestį. Studijos mokinės yra suskirstytos į įvairias klases: pradedančiųjų, vidurinių ir pažengusių.

Studija vietos amerikiečių tarpe susilaukė išskirtinio dėmesio ir daug tėvų mielai leidžia savo vaikus mokytis, motinos mielai talkininkauja studijai ir pilnai jaučiasi patenkintos, kad jų vaikai gali lavintis per plastinę meną ir ugdyti savo jaunus potroškus ir sugebėjimus. Jaunos lietuvaitės taip pat yra lavinamos ir Irena Gintautienė atsi-dėjusiai moko jas lietuviškų tautinių šokių šokti.

Studijos mokinės, kitos kad ir

mažiau kaip pusmetį telan-kiusios, labai gražiai pasirodė per savo rečitalį Southern Illinois Universiteto Auditorijoje, East St. Louis, Ill. Rečitalis buvo pavadintas: "Šokiai iš viso pasaulio". Ir rečitalio programa apėmė įvairių tautų šokius kaip įvairių Europos, vidurinių rytų, indų, japonų, kinų amerikiečių, meksikiečių. Tarpe jų gan įspūdingai programa buvo užbaigta lietuvių tautiniais šokiais, kuriuos atliko East St. Louis jaunos lietuvaitės.

Visi atliekami šokiai ryškiai parodė, jog mokinės sumaniai yra įstatytos teisingon lavinimosi vagon ir rūpestingai sten-

GERIAUSIA DOVANA YRA R. SPALIO -- "ALMA MATER"

rią šeimą — žmoną Angele, taip pat buv. mokytoją, dukrą Dalią, šiemet baigiančią mokytojų mokyklą, dukrą Valentą, lankančią sekretorių institutą, sūnų Vaidą, šiemet baigiantį Pranciškonų gimnaziją, ir dukrą Giedrę, dar tik pradėjusią eiti į aukštesniąją mokyklą.

Tegu Valentinui būna lengva svetinga Amerikos žemė.

Inž. Br. Galinis išvyko į Pittsburghą

Bostono visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime plačiai žinomas žmogus — inž. Br. Galinis, tik nesenai pakilęs po sunkios tulžies operacijos, tos firmos, kurioj dirba, keliems mėnesiams išsiųstas dirbti į Pittsburghą.

Jo šeima ir toliau lieka gyventi Bostone. St. S.

ELEMENTORIUS "E"

išmokys vaikus lengviausiai skaityti

Elementorių paruošė žinomas pedagogas Ignas Malėnas pačiu naujausiu metodu. Išmokyti skaityti reikia tik pusės laiko, negu kitais metodais. Tik duok elementorių, ir paskaityk pirmąjį skiemenį. Toliau vaikai patys skaitys.

Vaikus galima pradėti mokyti skaityti jau 4 metų, kai tik susidomi skaitymu.

Elementorius ruoštas 25 metus. Gausiai iliustruotas dail. V. Simankevičiaus spalvotais piešiniais. Yra 112 psl. Išleido Ateitis Brooklyn, N. R. Spaudė saleziečių spaustuvė Italijoje. Kaina 2.50 dol. Gaunama adresu: Ateitis, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y., ir pas platintojus. Įsigykite tuojau. Savo vaikučiams padarysite didelį džiaugsmą. (Pr.)

gėsi įsigyvendamos gražiai pašokti. Visi jaunųjų balerinių rūbai, jų motinoms talkininkaujant ir pačioms siuvant, buvo tikrai gražiai šokėjoms pritaikyti ir atspindėjo įvairių tautų dvasią. Gražūs lietuvių tautiniai rūbai susilaukė iš amerikiečių susižavėjimo, o taip pat ir už gražiai pašoktus tautinius šokius.

Vietos dienraštis Sunday Journal net visą puslapį papuošė jaunųjų balerinių nuotraukomis, vaizduojančias atliekant programos numerius.

Ši studiją, vadovaujama Irenos Gintautienės, įnešė skaidrią prošvaitę į vietos East St. Louis kultūrinį gyvenimą.

Studijai linkėtina sėkmingai ir toliau dirbti gražiai pradėti keliu.

B.T.

Linda Budnickaitė per YWCA studijos pasirodymą atlieka ispanišką šokį. Russell Maxwell nuotrauka

Balteto šokėja Irena Adomavičiūtė-Gintautienė, antra iš kairės, East St. Louis, Ill., YWCA šokių studijos instruktorė, stebi jaunas balerinas per generalinę repetitiją. Russell Maxwell nuotrauka

Jaunieji Bostono lituanistinės mokyklos deklamuotojai